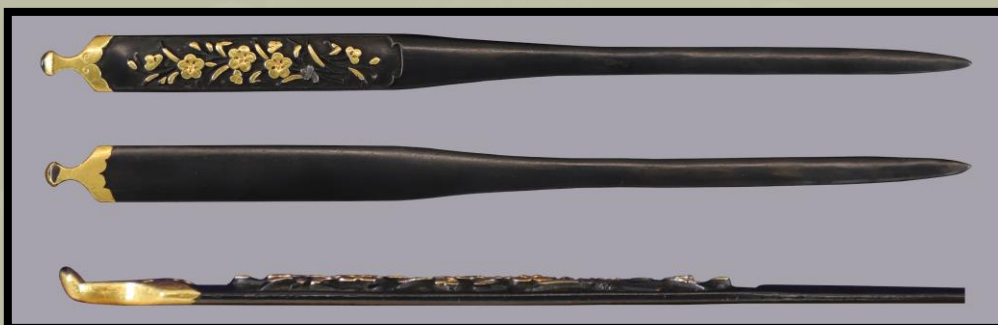

Kogai

Kogai

A *kogai* a szamurájok hajának rendezésére használt eszköz. Gyakran a japán kardok vagy török hüvelyében hordták, így a kardszerelék részét képezte. Sok közülük finom kidolgozású volt, és kifinomult fémmegmunkálási technikákkal készült. Praktikus és díszítő célú felhasználásán kívül viselőjének státuszát és gazdagságát is tükrözte.

Fedezzük fel a *kogai* egyedi kialakítását, történelmi felhasználását és jelentőségét a japán kultúrában.

A Kogai jellemzői

A *Kogai* (笄) szó szerint kardtűt jelent, ami hosszú, karcsú alakjára utal. Általában úgy tervezték, hogy illeszkedjen a kozukához (a mindenes kés nyele), mindkettőt a kardhüvely „oldalsebében” hordták.

Kozuka

Anyag és felépítés

A korai *kogai*-ok nyers, finomítatlan rézből készültek, amelyet *yamagane*-nak (azaz hegyi réznek) neveztek, és amely finomnak és egyszerűnek tűnik. Technikailag a *yamagane* kis mennyiségű *shirome*-t (arzéntartalmú antimon) tartalmaz. A szín a bányászati területtől függően erősen változik, és keményebb és sötétebb, mint a tiszta, finomított réz.

Kogai: Anyaga Yamagane, növényi mintával a markolaton

Sok *Edo*-korabeli *kogai* azonban *shakudo*-ból készült, amely arany és réz ötvözet, és amelyet kémiai úton sötétkék-fekete színűre patináztak. Sok japán kézműves a fémek kombinációit is megváltoztatta, például az arany, ezüst és réz kombinációit, és különböző színű ötvözeteket használt, hogy színes kardszerelékeket készítsen.

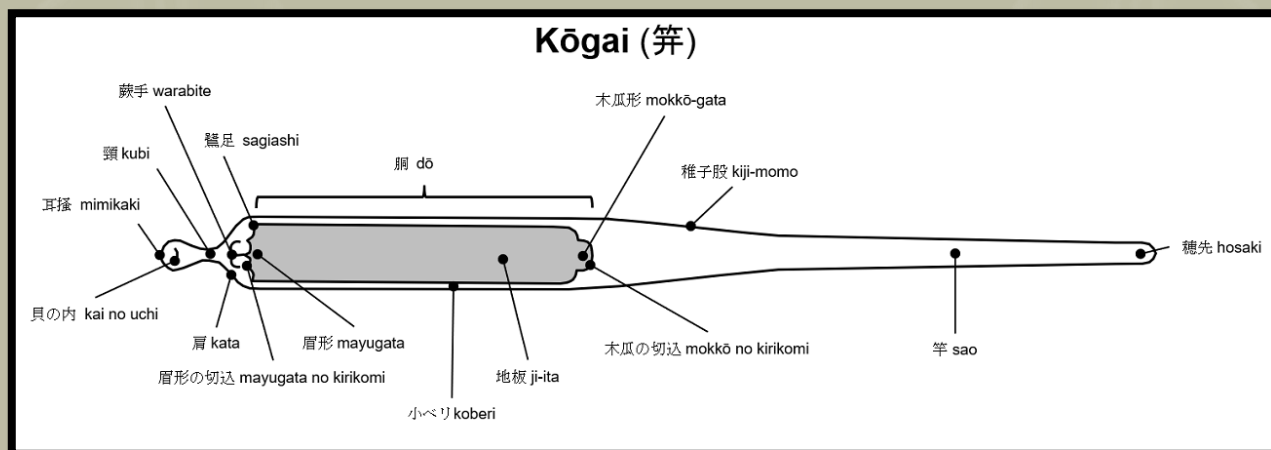
A kogai részei és azok funkciói

Úgy tartják, hogy a *kogai* hajtűként vagy fodrászati eszközként szolgált, amelyet a férfiak a hajuk és a hajcsomóik elrendezésére használtak. Amikor a samurájok páncélt viseltek, a sisak felvétele előtt vagy levétele után a hajukat rendezték vele. Akkor is használták, amikor már csak ritkán viseltek páncélt, általában arra, hogy a laza haját hátracsúsztassák az *eboshi* fejfedő alá.

A kogai alapvető részei:

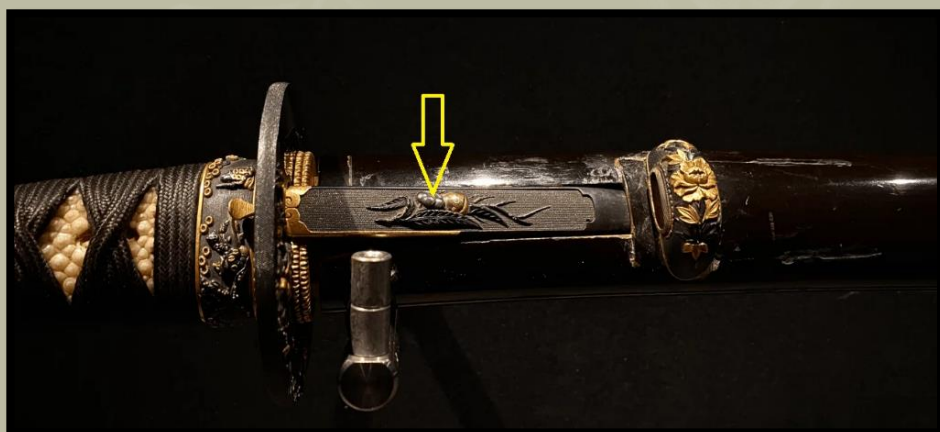
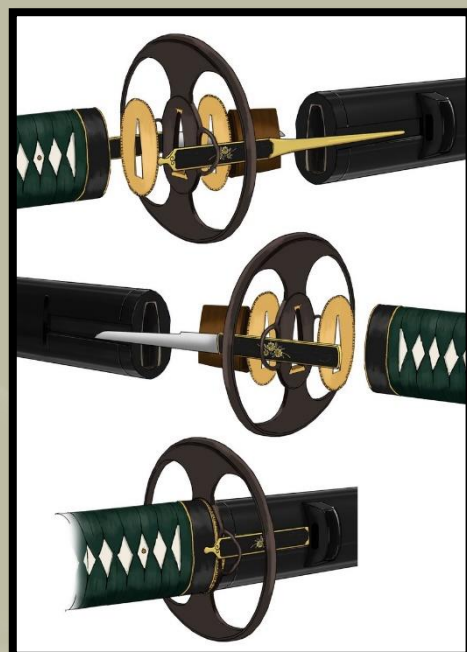
- **Mimikaki** (耳搔) - A kanál alakú vég a markolat tetején. A *mimikaki* szó szerint fülvakarót jelent, és valószínűleg a fülek tisztítására használták.
- **Kata** - A kogai vállai.
- **Do** (胴) - A kogai markolat része.
- **Ji-Ita** - Egy különálló díszítőlemez, amely egy kogai markolatába van helyezve. Gyakrabban ez volt az egyetlen rész, amelyet a mesterek készítettek, a többit pedig a tanoncok. Néha a ji-itát kivették a kogai-ból, és egy kozukába (használati kés markolatába) illesztették.
- **Sao** (筭 vagy 棹) - A kogai tű része.
- **Hosaki** - A kogai tompa csúcsa vagy hegye. A régi feljegyzések szerint a kogai hegyét arra használták, hogy a páncélzat nyílásain átnyúlva megvakarják a viszketést vagy a fejbőrt a fejfedő alatt a melegebb napokon.

Néhány japán kard, *wakizashi* és tőr *saya* (hüvely) felső részén kis zsebek (*hitsu*) találhatóak a *kogai* és a *kozuka* (egy kis mindenes kés markolata) számára. A *kogai* a hüvely egyik oldalán lévő nyílásba illeszkedik, a *kozuka* pedig az ellenkező oldalon található.

A *tsuba* (kézvédő) kis oldalsó nyílásokkal rendelkezik, amelyek átengedik ezeket a szereléseket anélkül, hogy a kardot kihúznák. A *kogai* számára szolgáló nyílást a *tsuba*-n *kogai-hitsu-ana* (笄櫃孔) néven nevezik, amely mindig a jobb oldalon található. A *kogai* markolata átnyúlik a *tsuba* felszínén.

Wari-Kōgai

A *kogai* egyik típusa a *wari-kogai* (割笄), amely két részből áll, és így egy pálcikapárt alkot. Általában egy horony-összekötővel van ellátva, amely a hüvelybe helyezve összetartja a feleket. A *wari-kōgai* az *Edo*-korszaktól kezdve volt népszerű.

Egyes feltételezések szerint a *wari-kogai* valószínűleg hordozható evőpálcikaként szolgált egy-egy hadjárat során. Egyes szakértők szerint azonban nem evésre használták evőpálcikaként, hanem szertartásos csipeszként a füstölőszerek kezeléséhez.

Kézművesség és formatervezés

A japán fémművességben gyakran használnak olyan anyagokat, mint az arany, az ezüst és a réz. A ma ismert fémmegmunkálási technikák közül sok a karddíszek készítéséhez használt technikákból származik. A *kogai*-n használt számos fémmegmunkálási technikát a *tsuba* (kézvédő) és más szerelvények, például a *kozuka* és a *fuchigashira* esetében is alkalmazták.

Véselt vagy gravírozott minták

Különböző vésési technikákat alkalmaztak a *kogai* esetében. A *sukidashi-bori* (容彫) - vagyis a „kiásott” faragás - a háttér kimélyítésével domborzatot hoz létre. A *fukabori* (深彫), azaz a mélyfaragás a *sukidashi-bori* egy olyan típusa, ahol a dombormű alját mélyen az alaplemezbe vájják, de maga a motívum a felszínnel egy szintbe kerül.

Intarziás minták

Egyes esetekben egy külön készített motívumot helyeznek egy *kogatana*-ba, amelyben az alaplapot előre elkészítik a beillesztendő darab befogadására. Ezt a technikát *suemon-zogan*-nak (据紋象嵌) nevezik, ami azt jelenti, hogy a mintát befektetik vagy beillesztik. A motívum legtöbbször magasabb, mint az alaplemez. Ezt a technikát más kardszerelésekénél is használják, mint például a *tsuba*, *kozuka*, *fuchi* és *kashira*.

Arany mintázatok vagy minták

A *kogatana* egyes motívumait *katachibori* stílusban (azaz forma- vagy alakfaragás) faragják tiszta aranyból, és a *suemon-zogan* technikával helyezik a felületre. Ezt *kinmon*-nak nevezik, ami arany mintát vagy motívumot jelent.

Eredetileg a *kinmon* kifejezést a hivatalos családi címerekre vagy heraldikai jelvényekre (*mon*) használták, amelyeket aranylakkal vittek fel, és gyakran az *Edo*-korabeli daimyók szállítóládáin láthatunk. A *kinmon*-motívum általában a *kogatana* és a *kozuka* motívumokra korlátozódott.

Iroe színes formatervezési minták

Az *iroe* (色絵) szó szerint színes képet jelent, és a motívum bármilyen színezésére utal, függetlenül az alkalmazott technikától. Alkalmazható hő, forrasztás vagy mechanikus eszközökkel. Néhány *kogai* aranyfóliával volt bevonva, néhánynak jellemzője az arany és a *shakudo* kontrasztja. A technika széles körben látható régi réztálakon és sárgaréz vázákön.

Történelmi tények a Kogai-ról

A *kogai* és más kardszerelékek készítése az Edo-korszakban, 1603 és 1868 között érte el csúcspontját, amikor a samurájok mindig kardot viseltek. Ebben az időszakban nagy volt a kereslet a kardszerelékek iránt, és a kézművesség egyre kifinomultabbá vált.

A kogai és a kozuka párosát futatokoromono-nak nevezik.

A *kogai* és a *kozuka* gyakran beépült a japán kardok szerelékeibe, és ezeket együttesen *futatokoromono*-nak (二所物) nevezik. A *kozuka*, ami kis markolatot jelent, a kis kés *kogatana* markolatára utal, bár néha a kifejezést az egész késre is alkalmazzák. Mindkettőt a hüvelyen lévő, gyakran egymáshoz illő mintázatú nyílásokban tartották. Néhány *kogai*-t is átdolgoztak kozukává, és ezeket *kogai-naoshi*-nak nevezik.

A kogai, kozuka és menuki összeillő készletét mitokoromono-nak nevezik.

A *mitokoromono* (三所物) szó szerint azt jelenti, hogy három helyről származó dolgok. A *mitokoromono* készlet három karddíszből áll: *kogai*, *kozuka* és egy pár *menuki* (markolatdísz). A *menuki* díszek a markolat mindkét oldalán, a markolatfonás alatt helyezkednek el.

Mitokoromono (kardszerelék-készlet) Gotō Sōjō-tól, 15. század vége-16. század eleje

A Goto család a befolyásos samurájok számára készített kogai és más kardszerelékeket.

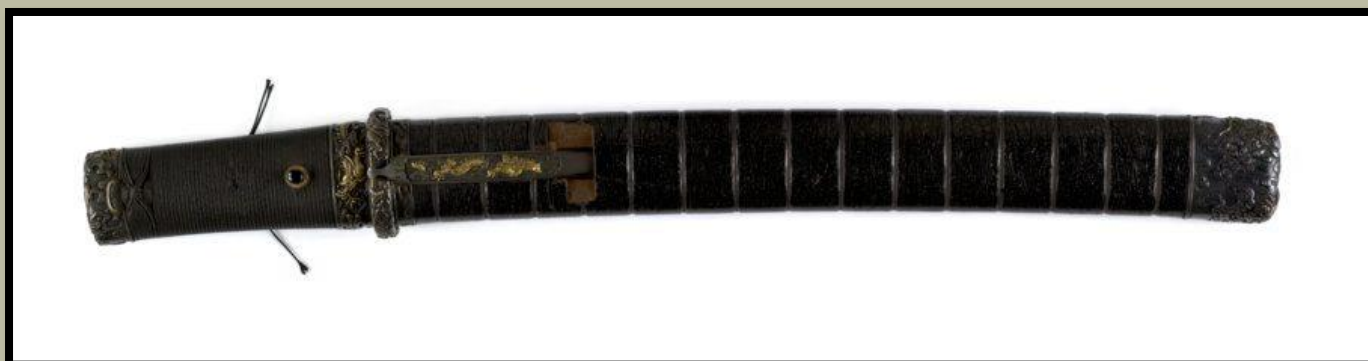
Az *Edo*-korszakban a *Goto Yujo* (1440-1512) által alapított *Goto* vésnökcsalád a sógunok, daimyók (hűbérurak) és nagyhatalmú samurájcsaládok számára készített kardszerelékeket. Ezek a kardszerelékek rézötvözetből, *shakudo*-ból készültek, és arannyal díszítették őket. Az ilyen készleteket nagyra értékelték, és a sógun gyakran ajándékozta őket a nemeseknek. Az *Edo* korszak közepére más fémmegmunkáló iskolák megváltoztatták a fémek kombinációját, és különböző ötvözeteket használtak a kardszerelékekhez.

A négy kardszereléből álló készletet *yotokoromono*-nak nevezik.

A *yotokoromono* egy *mitokoromono*-ból, egy *fuchi*-ből (fém gallér) és egy *kashira*-ból áll, amelyet együttesen *fuchigashira*-nak neveznek. A *mitokoromono*-ra szakosodott *Goto* család néhány *fuchigashira* készletet is készített. Másrészt a hét darabból álló készletet *nanatokoromono*-nak nevezik, amely egy *kogai*-ból, *kozuka*-ból, *menuki*-ből, *fuchigashira*-ból, *kurigata*-ból, *kojiri*-ből és *kaerizuno*-ból áll.

A kogai gyakran megtalálható a wakizashi és a tanto hüvelyeken

Hamidashi, szegmentált fekete lakk és gyöngyházfényű saya

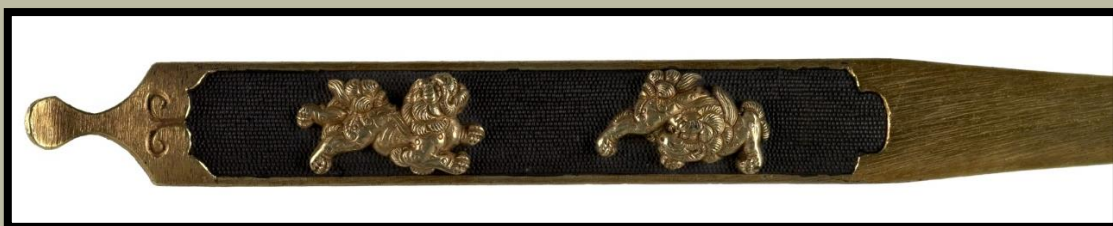
Az *aikuchi*-stílusú *koshigatana* nem rendelkezik kézvédővel (*tsuba*), és úgy gondolják, hogy eredetileg egy *kogai* volt a hüvely nyílásában. Végül a *kogai* a rövid kardok hüvelyébe került, és ritkán a *katana*ba. A *hamidashi*-stílusú szereléssel ellátott tantónak kicsi a kézvédője, amelyben nincs hely a *kogai* és a *kozuka* számára kialakított nyílásoknak, ehelyett nyitott bevágásokkal rendelkeznek.

A kogai viselőjének státuszát és gazdagságát tükrözte.

Az *Edo*-korszakban a formális *daisho koshirae*-t - a *wakizashi* és *katana* készletet a megfelelő foglalatokban - a megfelelő anyagú, kézműves kivitelezésű és kialakítású *mitokoromono*-val kellett felszerelni.

A többi foglalathoz hasonlóan a *kogai* is finom kidolgozású és fényűző anyagokból készült, sokat elárulva tulajdonosának státuszáról, gazdagságáról és ízléséről.

Egyes kogai minták külföldi hatást tükröznek

A japán kardszereléseket, beleértve a *kogai*-t is, amelyeken egy csipetnyi külföldi hatás érződik, széles körben *Nanban*-nak nevezik, ami déli barbár stílust jelent. Egyes stílusok kantoni stílusúak voltak - amelyeket a pekingi királyi műhelyekből származó kínai kézvédők ihlettek -, és amelyeket Kanton kikötőjén keresztül szállítottak Japánba. Végül a japán kézművesek a kínai mintákat másolták műveikben.

A képek a [Mandarin Manson](#) oldaláról vannak

A fordítás az alábbi cikk felhasználásával történt: <https://swordis.com/blog/kogai/>